

Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма
Цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі

Серыя «Асоба ў гісторыі малой радзімы»

ВЯДУЧЫ СЛАВІСТ КРАІНЫ

Біябібліяграфічны паказальнік
да 70-годдзя з дня нараджэння
Івана Аляксеевіча Чароты

Кобрын
2022

УДК 016:82.09(476.7)(092)Чарота
ББК 91.9:83(4Беи)
В99

Серыя заснавана ў 2014 годзе

Складальнік:

бібліёграф I катэгорыі аддзела абслугоўвання і інфармацыі
цэнтральнай раённай бібліятэкі *С. Д. Курачук*

Вядучы славіст краіны : біябібліяграфічны
В99 паказальнік / Кобрынская раённая цэнтралізаваная
бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка,
аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Д. Курачук.
– Кобрын : Цэнтральная раённая бібліятэка, 2022. - 56 с. :
іл. – (Серыя «Асоба ў гісторыі малой радзімы»).

Біябібліяграфічны паказальнік прысвечаны 70-годдзю з дня
нараджэння Івана Аляксеевіча Чароты, літаратуразнаўца, крытыка,
перакладчыка, нашага знакамітага земляка, ураджэнца в. Лышчыкі
Кобрынскага раёна. Выданне змяшчае біяграфічны нарыс і спіс
крыніц, які ўключае асноўныя працы вучонага, літаратуру аб яго жыцці
і дзейнасці. Адрасаваны ўсім тым, хто цікавіцца гісторыяй роднага
краю, дасягненнямі вядомых землякоў, якія ўнеслі асабісты ўклад у
развіццё нашай малой радзімы.

УДК 016:82.09(476.7)(092)Чарота
ББК 91.9:83(4Беи)

© Кобрынская цэнтральная раённая
бібліятэка, 2022

АД СКЛАДАЛЬНІКА

2022 год абвешчаны ў Беларусі годам гістарычнай памяці. Гістарычная памяць - гэта і гонар за сваіх вядомых землякоў. Кожны юбілей знакамітай асобы – найперш магчымасць ганарыцца, а таксама даведацца пра яго болей і глыбей.

Біябібліяграфічны паказальнік «Вядучы славіст краіны», чарговае выданне з серыі «Асоба ў гісторыі малой радзімы», прысвечаны 70-годдзю з дня нараджэння Івана Аляксеевіча Чароты, нашага паважанага земляка, ураджэнца вёскі Лышчыкі Тэвельскага сельсавета Кобрынскага раёна.

Іван Чарота - выдатны літаратуразнавец, вядомы крытык і перакладчык, вядучы ў рэспубліцы і за яе межамі вучоны-славіст, таленавіты выкладчык, філосаф, паэт, вопытны лектар і педагог. Ён займае адметнае месца ў беларускай культуры і літаратуры. Доктар філалагічных навук, прафесар, акадэмік Сербскай Акадэміі навук і мастацтваў, акадэмік Міжнароднай Славянскай Акадэміі навук, адукацыі, мастацтва і культуры. Прафесар кафедры тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Член саюзаў пісьменнікаў Беларусі, Расіі і Сербіі. Ён піша пра лёсы людзей і цэлых пакаленняў, даследуе гісторыю літаратур і культур славянскіх народаў, гісторыю праваслаўя. Іван Аляксеевіч - чалавек універсальны і разнапланавы; чалавек, які жыве сваёй працай, таму што не ўяўляе без яе жыцця.

Паказальнік мае наступную структуру:

Ад складальніка

Творчы партрэт: кароткая даведка

Біяграфічны нарыс

*Малая радзіма – вёска Лышчыкі
Дзяцінства і юнацтва*

Alma Mater – любоў на ўсё жыццё

**«Мае захапленні - гэта мая праца, мая праца - гэта
мае захапленні...»**

Навуковая і перакладчыцкая дзейнасць

Грамадская асветніцкая дзейнасць

Дзейнасць у духоўнай сферы

Служэнне слову і служэнне словам

Бібліяграфічныя матэрыялы

Працы: творы, пераклады, публікацыі

Аб жыцці і дзейнасці

Спіс перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік.

Творы друку згрупаваны па відах: кнігі, главы, раздзелы з кніг, часопісныя і газетныя артыкулы. Кнігі размешчаны ў алфавіце аўтараў, назваў кніг, артыкулы – па гадах у зваротнай храналогіі, унутры года – у алфавіце аўтараў, загаловаў. Мова бібліяграфічных апісанняў адпавядае мове выданняў. Для раскрыцця зместу пры неабходнасці да запісаў даюцца кароткія даведачныя анатацыі. Анатацыі прыведзены на мове анатаванага дакумента. Уключаны артыкулы з газет і часопісаў на беларускай і рускай мовах за 1978-2022 гады.

Выданне прадстаўляе каля 150 бібліяграфічных крыніц.

Біябібліяграфічны паказальнік адрасаваны ўсім, хто цікавіцца гісторыяй роднага краю, дасягненнямі людзей, якія ўнеслі асабісты ўклад у развіццё нашай малой радзімы.

ТВОРЧЫ ПАРТРЭТ

ЧАРОТА

ІВАН АЛЯКСЕЕВІЧ

**доктар філалагічных навук,
прафесар**

Акадэмік Сербскай Акадэміі навук і мастацтваў, акадэмік Міжнароднай Славянскай Акадэміі навук, адукацыі, мастацтва і культуры. Прафесар кафедры славянскіх літаратур Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Член саюзаў пісьменнікаў Беларусі, Расіі і Сербіі.

Вышэйшая навучальная ўстанова, якую закончыў, спецыяльнасць: Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт; філолаг, выкладчык рускай мовы і літаратуры.

Галіна літаратуразнаўства, у якой працуе і можа выступаць у якасці эксперта, апанента: славянскае літаратуразнаўства, літаратура народаў краін замежжа, руская і беларуская літаратуры.

Назва кандыдацкай дысертацыі, год абароны: «Творчество М. А. Шолохова и литературный процесс Югославии (1956-1986)», 1986.

Назва доктарскай дысертацыі, год абароны: «Беларуская літаратура XX стагоддзя і працэсы нацыянальнага самавызначэння», 1998.

Колькасць навуковых публікацый: больш за 1000.

Сфера навуковых інтарэсаў: літаратура і культура славянскіх народаў, мастацкі пераклад і перакладазнаўства. Вядучы югаславіст Беларусі.

БІАГРАФІЧНЫ НАРЫС

Малая радзіма – вёска Лышчыкі

Малая радзіма Івана Аляксеевіча Чароты - вёска Лышчыкі Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці, якая размяшчаецца на мяжы Беларусі, Украіны і Польшчы. Вёска адметная многім, але найперш сваёй гаворкай, у якой спалучыліся элементы розных моў. І гэтым, напэўна, першапачаткова быў вызначаны лёс вядучага славiста краіны.

Досыць часта Івану Аляксеевічу задаюць пытанне: «Чаму для будучай прафесійнай дзейнасці была абрана такая дысцыпліна, як філалогія?». Адказ заўсёды адзін, і ў ім паважлівае стаўленне да гістарычных і культурных асаблівасцей малой радзімы: *«Гэта абумоўлена моўнай сітуацыяй майго краю. Нарадзіўся я ў Брэсцкай вобласці на «трохграніччы»: ад маёй вёскі да мяжы з Польшай – 30 кіламетраў, да мяжы з Украінай – 20. Улада тут мянялася неаднойчы, з ёю мянялася і дзяржаўная мова... Калі вучыўся чытаць, у маім карыстанні былі раённая газета «Камуністычная праца» на беларускай мове, маскоўская «Праўда» на рускай ды стары польскі буквар. Акрамя таго, багаццем дзеда лічыліся дзве кнігі, атрыманыя ім у царкоўнапрыходскай школе - гэта «Евангелле», напісанае на царкоўна-славянскай мове, і*

«Кабзар» Тараса Шаўчэнкі на ўкраінскай. І мне, як старэйшаму ўнуку, дазвалялася пры жаданні іх чытаць. А жаданне было... Такім чынам, і руская, і ўкраінская, і польская мовы былі мне аднолькава зразумелымі. З самага дзяцінства я ўжо як бы «сінтэзаваў» гістарычна-лінгвістычны вопыт майго роду».

Бацькоўская хата

Адказваючы на пытанне, ці стаў ён славістам з дзяцінства, удумлівы і сціплы адказ: *«Лічу, што славістам я не стаў, а па волі Божай пушчаны на свет у такім жыццёвым прасторы, якое забяспечыла для гэтага самая спрыяльныя ўмовы. Магчыма, у большай ступені гэта лёс, чым ідэалагічны выбар».*

Павагу і пачуццё любові, духоўнае прыцягненне да родных мясцін, да таго наваколля, дзе ўсё асвечана чыстымі дзіцячымі пачуццямі адчуваем у тым, як

радімы будучы вучоны з маленства асвойваў беларускую, рускую, украінскую і польскую мовы. Так на скрыжаваннях моў і ўзрос яго талент.

аўтарытэтны літаратуразнаўца і перакладчык Іван Аляксеевіч Чарота піша пра сваю малую радзіму: «*Вёска мая — Лышчыкі... — не вялікая, але і не малая ў параўнанні з суседнімі паселішчамі. Як падлічыў пазней, у бяссонныя гадзіны, болей за 70 двароў, ды яшчэ хутар Пакупчыкі з шасцю дварамі і тры дамы — хутары асобныя. Звычайнае паселішча для нашых мясцін. Але гатовы ўсіх пераконваць, што мая малая радзіма зусім не звычайная. Хаця б вось і гэтая акалічнасць: у нас там — ва ўсёй ваколіцы, уключна з балацінамі, пакрытымі хмызняком і лесам, — ніколі з роду не вадзіліся гадзюкі. Этнографы-вернікі з гэтай нагоды гавораць: значыць, намоленыя мясціны. Хаця царквы ў Лышчыках няма і не было, наш прыходскі храм — у старажытных Вежках. Некалі стаяла там прыгожая і вялікая царква з трыма купаламі, і відаць яе было з некалькіх навакольных вёсак...».* Вось такі цёплы і праніклівы ўспамін пра роднае паселішча!

І яшчэ: «*Колькі я памятаю сябе, свой род і мясцовы люд, у нас веры трымаліся. Людзі не перасталі з пашанаю ставіцца да царкоўных свят, нават «прысвяткаў», у адрозненне ад свят савецкіх; у нашай вёсцы не было нікога неахрышчанага; з пакалення старэйшага ўсе былі вячаняны; і без царкоўнага адпявання ніводнага чалавека не пахавалі».*

Дзяцінства і юнацтва

Нарадзіўся Іван Чарота 16 верасня 1952 года ў прастай сялянскай сям'і. Бацька, Аляксей Панцялеевіч, і маці, Ганна Паўлаўна, былі калгаснікамі.

З дзедам Паўлам

Яшчэ да школы Іван вучыўся самастойна чытаць адначасова і па беларускай раённай газеце «Камуністычная праца» (цяперашні «Кобрынскі веснік»), і па сталічнай рускай «Праўдзе», і па польскаму буквару, што застаўся ў бацькоў ад польскай школы. Акрамя таго, у дзеда Паўла былі Евангелле, а таксама ўкраінскі «Кабзар» Тараса Шаўчэнкі, зразумела, на стара-славянскай і ўкраінскай мовах, якія той даваў чытаць свайму любімаму ўнуку.

Менавіта ад дзеда да хлопчыка дайшла і вера ў Бога. Па ўспамінах Івана Чароты, у натуры дзеда Паўла з дзяцінства выяўлялася шчырая ўнутраная рэлігійнасць. Яшчэ зусім малага яго бралі ў царкву чытаць Псалтыр па памерлых, прычым не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў суседніх. Менавіта да яго прыходзілі людзі запытацца, калі будзе Пасха, бо ведаў ён усе святы, без кніг вылічваў пасхалію. Пражыў дзед 86 гадоў і ніколі не сеў за стол не пахрысціўшыся, не лёг спаць, не прачытаўшы малітвы.

Малітвы, што памятае з дзяцінства, Іван запісваў ад дзеда. Бабуля і маці хлопчыка таксама былі веруючымі людзьмі, але ў гэтых адносінах дзедаў уплыў пераважаў.

Іван Чарота з сястрой і

стрыечным братам. 1958 г.

не і перада мною - заліўны луг. Ранняя вясна. На гэтым лузе - незвычайныя колеры і незвычайнае відовішча, якое ўражвае мяне сваім выглядам. Бо ўжо нарасла і зацвіла трава. Неверагодна далікатная і зялёная, яна выбіваецца з-пад вады, побач вялікія густа-зялёныя лісты лотаці і жоўтыя галінкі вербалозу. І вось на гэтай паверхні яшчэ доўгія і шматлікія палосы. Гэта павыносілі выбельваць палотны жанчыны. Мяне неверагодна цягне да гэтага, хочацца скінуць свой абутак і прабегчыся па гэтых палотнах.

Дзяцінства сына Івана, з успамінаў маці Ганны Паўлаўны, было як і ва ўсіх вясковых дзяцей: «Сын рос жвавым, гарэзлівым, праяўляў разнастайную цікавасць да навакольнага асяроддзя, дапамагаў бацькам па дамашняй гаспадарцы і на жывёлагадоўчай ферме». Пастаянным абавязкам хлопчыка была дапамога маці-даярцы на калгаснай ферме.

Ёсць у Івана Чароты і свой дзіцячы ўспамін: «Мне 5-6 гадоў. Я ў сваёй роднай вёсцы. Выхо-

джу, як у нас казалі на загумен-

не і перада мною - заліўны луг. Ранняя вясна. На гэтым лузе - незвычайныя колеры і незвычайнае відовішча, якое ўражвае мяне сваім выглядам. Бо ўжо нарасла і зацвіла трава. Неверагодна далікатная і зялёная, яна выбіваецца з-пад вады, побач вялікія густа-зялёныя лісты лотаці і жоўтыя галінкі вербалозу. І вось на гэтай паверхні яшчэ доўгія і шматлікія палосы. Гэта павыносілі выбельваць палотны жанчыны. Мяне неверагодна цягне да гэтага, хочацца скінуць свой абутак і прабегчыся па гэтых палотнах.

Я натуральна не ўтрымліваюся, скідаю боты і лячу. Адчуванні нагам босым неверагодна прыемныя ад цеплыні гэтых палотнаў. А калі ж я іх парушу, вада ўскаламуціцца, то ведаю, што мяне за гэта могуць пакараць. Тым не меней я прабягаюся ў адзін бок, саскокваю ў халодную ваду, забягаю на другое па-

латно, прыбягаю да сваіх ботаў, а потым шчаслівы і радасны ўцякаю з гэтага месца дахаты. Чаму такое памятаецца? Таму што няма больш заліўнога лугу, няма ўспрымання абсалютна ўсімі пачуццямі гэтых спеваў кнігавак, гэтых жаўранкаў, гэтых колераў. Гэты ўспамін узнікае вельмі часта як магутны, усеахопны знак малой радзімы. І трымаюцца ў ім цяпло і радасць ва ўжо слабеючай памяці».

Першай установай адукацыі, якая адкрыла хлопцу дарогу ў свет ведаў, была Лышчыкаўская пачатковая школа. Потым вучоба ў васьмігадовай школе ў вёсцы Рынкі Тэвельскага сельсавета, куды Іван дабіраўся веласіпедам ці пешшу.

Сярэдняю адукацыю юнак атрымаў у школе № 2 горада Кобрына. Адначасова тры гады вучыўся ў Кобрынскай вярэдняй музычнай школе.

Цікава, але і заканамерна, што ўспаміны пра школьныя гады ў

Івана Чароты таксама звязаны з мовай і літаратурай: *«Да васьмага класа ўсе прадметы я вывучаў на беларускай мове. Калі скончыў школу, ужо актыўна праходзілі працэсы русіфікацыі адукацыі (канец 60-х гадоў). Так усе тэхнічныя прадметы мы сталі вывучаць на рускай мове ды і падручнікі былі рускамоўнымі. Не вельмі было мне даспадобы, што нават на беларускай літаратуры тэксты можна было чытаць у перакладзе на рускую мову і адказваць па-руску. Памятаю, што я быў адзін з нямногіх, хто гэтым не карыстаўся».*

Аднак здзіўляе, што дзіцячая мара стаць літаратурным крытыкам ужо тады мела месца: *«...Школьнікам я з вялікай асалодай чытаў шмат літаратурна-крытычных і літаратуразнаўчых твораў...».*

Закладзеная ў сям'і любоў да кнігі і асабістыя здольнасці прыводзяць Івана Чароту ў 1969 годзе на аддзяленне рускай мовы і літаратуры філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна (далей – БДУ). У тыя часы ў галоўнай вышэйшай навучальнай установе рэспублікі была магутная філалагічная школа, ля вытокаў якой стаялі прафесар А. Супрун і

славуты балгарыст У. Карпаў.

Менавіта ў часы вучобы ў БДУ асабліва раскрылася ў юнака схільнасць да моў. Вучоба на філалагічным факультэце адкрывала студэнтам магчымасць факультатыўнага азна-

ямлення з адной са славянскіх моў. Іван яе выкарыстоўвае, але выбірае не самы лягчэйшы для сабе шлях. І абгрунтоўвае свой выбар так: *«Прасцей было запісацца на курс польскай мовы, бо на ёй я і гаварыць мог і нават спяваць. Аднак «халтурыць» зусім не хацелася. Таму і пайшоў на сербскую, пра якую не меў нават малога ўяўлення».*

З цягам часу вивучэнне моў захапіла больш, чым проста факультатыў. На занятках юнак паказваў бліскучыя вынікі і быў нават рэкамендаваны ў гіды-перакладчыкі ў Бюро міжнароднага маладзёжнага турызму «Спадарожнік», што дало яму магчымасць атрымання моўнай практыкі.

А веданне сербскай мовы падштурхнула маладога лінгвіста да вывучэння іншых паўднёvasлавянскіх моў - славенскай і харвацкай, якія ведае не толькі на кніжным, але і на гутарковым узроўні, што дазваляе яму быць сваім у любой частцы Балканаў. Тады і захапіўся юнак прыгажосцю, сілай і веліччу славянскага свету («Един есть народ славянский»).

«Сваё студэнства бачу пастаянна. Філфак 60-х гадоў меў шмат палітычных дысцыплін. Але колькі цудоўных, таленавітых асоб атрымалася з таго пакалення. Ці маглі з'явіцца б такія постаці, як Рыгор Семашкевіч, крытык Дзмітрый Бугаеў, Алег Лойка, Тацяна Шамякіна, Яўгенія Янішчыц, Алесь Жук, калі б не было ў іх творчай свабоды! Аб чым і пра што мы толькі не вялі гутаркі!»

Напярэдадні абароны дыплама Іван ажаніўся на дзяўчыне з суседніх Глінянак, а абараніў на «выдатна», і, як успамінае цёшча Ніна Аляксандраўна Іванюковіч, зяць пра шчаслівую падзею апавясціў родных радаснай тэлеграмай.

Пасля заканчэння ўніверсітэта (1974) Іван Чарота тры гады працаваў настаўнікам у Паляцкішскай сярэдняй школе Воранаўскага раёна Гродзенскай вобласці, выкладаў рускую мову і літаратуру.

Alma Mater – любоў на ўсё жыццё

У 1977 годзе Іван Аляксеевіч Чарота прыняты на працу ў Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт: адпаведна, пасады выкладчыка - старшага выкладчыка, дацэнта. Затым, прайшоўшы навучанне ў дактарантуры, стаў загадваць новастворанай кафедрай славістыкі (1996). Кафедра славянскіх літаратур (да 1997 года - кафедра славістыкі) у БДУ была створана тады, калі Рэспубліка Беларусь, набыўшы суверэнітэт, апынулася перад неабходнасцю самастойна і паўнаўтасна сцвярджацца ў сістэме міжнародных кантактаў і належным чынам асэнсоўваць сваё месца, «пасад між народамі».

Першую навуковую ступень Іван Чарота здабыў у Ленінградзе, абараніўшы ў 1986 годзе дысертацыю «Творчасць М. А. Шолохова і літаратурны працэс Югославіі (1956-1986)» (навуковы кіраўнік – доктар філалагічных навук, прафесар А. І. Хватаў). Сур'ёзнае навуковае даследаванне, абароненае ў культурнай сталіцы Расіі, сведчыла пра тое, што ў навуку прыйшоў сапраўдны

вучоны з уласным бачаннем сутнасці і спецыфікі літаратуры ў эпоху глабалізацыі.

З 1991 года па 1994 год Іван Аляксеевіч вучыўся ў дактарантуры. Праца «Беларуская літаратура XX стагоддзя і працэсы нацыянальнага самавызначэння» стала яго доктарскай дысертацыяй, якую ён з поспехам абараніў у БДУ ў 1998 годзе. На высокім узроўні вучоны гаварыў пра спецыфічны беларускі менталітэт у сувязі з навакольным асяроддзем, адметнасцямі ландшафту, кліматам, умовамі пражывання нацыі на канкрэтнай зямлі. Доказна і пераканальна паказаў працэс стварэння канкрэтнай славянскай нацыі, дзе арганічна спалучаюцца агульначалавечае і індывідуальна-адметнае, што і надаюць кожнай з іх непаўторнае аблічча, што найбольш дасканалы ўвасоблена ў фальклоры і літаратуры, народных песнях і прафесійным мастацтве.

На кафедры славянскіх літаратур у сферу вывучэння былі абраны пытанні развіцця славянскіх літаратур і культур, міжславянскія літаратурныя зносіны, гісторыя праваслаўнай царквы на Балканах. Менавіта І. А. Чарота стаў ініцыятарам і арганізатарам падрыхтоўкі студэнтаў па спецыяльнасці «Сербская мова і літаратура», для паспяховай падрыхтоўкі якіх склаў адукацыйныя стандарты па гэтай спецыяльнасці, «Праграму асноўных і спецыяльных курсаў па гісторыі славянскіх літаратур» (2000), шэраг дапаможнікаў.

Значным вынікам навуковай дзейнасці, асабістым укладам Івана Аляксеевіча ў методыку перакладу стала выданне ім вучэбнага дапаможніка «Тэорыя і практыка мастацкага перакладу».

Каб забяспечыць розныя аспекты спецыяльнасці «Сербістыка», прафесар Чарота чытае ўсе літаратуразнаўчыя і культурознаўчыя курсы, якія ахопліваюць ханалогію ад старажытнасці да сучаснасці. Акрамя гэтага, выкладае тэорыю і практыку перакладу. У залежнасці ад зацікаўленасці студэнтаў прапаноўвае спецыяльныя курсы.

Іван Аляксеевіч не любіць чытаць лекцыі з паперак, ён вядзе свабодныя гаворкі, мэта якіх - сумесны пошук адказаў на пытанні. Лекцыя для яго - гэта роздум, зварот да студэнтаў як да суразмоўцаў.

З 2018 года Іван Аляксеевіч Чарота - прафесар кафедры тэорыі літаратуры (з 2019 года – кафедра тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства).

У 2019 годзе філалагічны факультэт БДУ адсвяткаваў свой 80-гадовы юбілей. Яго выпускнікі, сярод якіх і наш паважаны зямляк, заўсёды займалі і займаюць сённа вядучыя пазіцыі ў грамадстве: большасць з іх - пісьменнікі, заслужаныя дзеячы навукі, культуры, адукацыі.

«МАЕ ЗАХАПЛЕННІ – ГЭТА МАЯ ПРАЦА, МАЯ ПРАЦА – ГЭТА МАЕ ЗАХАПЛЕННІ...»

Навуковая і перакладчыцкая дзейнасць

Кола навуковых інтарэсаў І. А. Чароты перш за ўсё ўключае пытанні літаратуры і культуры славянскіх народаў. Даследуючы іх генетычныя, тыпалагічныя і кантактныя ўзаемадзеянні, ён сцвердзіўся як вядучы югаславіст Беларусі, высокааўтарытэтны спецыяліст у галіне параўнальнага літаратуразнаўства і культуразнаўства.

І. А. Чарота - член Саюза пісьменнікаў СССР (адпаведна, Саюза пісьменнікаў Беларусі), а таксама Расіі і Сербіі; актыўна выступае ў друку як літаратуразнавец, крытык, эсэіст, публіцыст. Больш за 25 гадоў узначальвае бюро секцыі мастацкага перакладу і літаратурных сувязей Саюза пісьменнікаў Беларусі, займаецца перакладам з сербскай, харвацкай, славенскай, македонскай, польскай і іншых моў на беларускую і рускую, а таксама з беларускай і рускай на сербскую.

Іван Аляксеевіч Чарота - самы кампетэнтны славіст у Беларусі ў сферы літаратуразнаўства. Даследуе гісторыю літаратур і культур славянскіх народаў, піша пра лёсы людзей і цэлых пакаленняў, дае грунтоўныя рэцэнзіі на кнігі маладых літаратараў, актыўна ўдзельнічае ў дыскусіях па сучасным літаратурным працэсе.

На працягу звыш чвэрці стагоддзя з'яўляецца галоўным навуковым кансультантам выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя імя П. Броўкі» па ўсіх пытаннях, звязаных з паўднёvasлавянскімі народамі і іх культурамі.

Іван Аляксеевіч напісаў сур'ёзнае даследаванне «Сербская паэзія» (1989), дзе адным з першых у Беларусі раскажаў пра паэзію братняга народа. Праз дзесяць гадоў разам са сваім таленавітым вучнем славістам М. Трусам выдаў аб'ёмную працу «Югаславянскія літаратуры і культуры». Ім упершыню складзена поўная бібліяграфія беларуска-югаслаўскіх літаратурных сувязяў, надрукаваная ў бялградскім часопісе «Мостови». Вось водгук аб асобе Івана Аляксеевіча сербскай пісьменніцы Невены Вітошавіч Чэкліч: *«Иван Чарота – один из тех редких и выдающихся людей, выполняющих важную культурную и духовную миссию между народами Сербии и Беларуси».*

На пераломе стагоддзяў І. А. Чарота здзейсніў унікальны праект, калі ў 2000 годзе выдаў на чатырох мовах «Антологию лирики восточных славян». Сапраўднай энцыклапедыяй жыцця паўднёvasлавянскіх братоў стала грунтоўнае даследаванне «Народ сербскі: яго абрады і звычаі, святы і святыні» (2006), дзе вучоны глыбока і разам з тым з любоўю паказаў, чым вылучаецца гэты люд сярод братоў-славян.

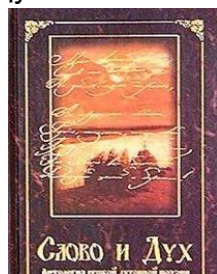
Паэт-прафесар прыкладае выключныя намаганні, каб беларускае слова загучала і на Балканах. У гэтым ён дасягнуў значных поспехаў. Так, у Бялградзе ў 1993 годзе ўбачыла свет «Антологија белоруске поезије», у 2000 годзе - «Лирика источних Словена».

I. А. Чарота не толькі ўдумлівы і глыбокі даследчык, але і здольны паэт. Уражаны багаццем паўднёва-славянскай паэзіі, ён вырашыў данесці яе да беларускага чытача. Але як арыгінальная і творчая асоба зрабіў гэта не проста як звычайны перакладчык, а як паэт-прафесар, бо сам напісаў навуковую працу «Мастацкі пераклад на беларускую мову: Асновы тэорыі і практычныя рэкамендацыі» (1997) і бліскуча на практыцы сцвердзіў асноўныя тэарэтычныя пастулаты.

Шмат гадоў вучоны займаецца перакладамі. Яшчэ з пачатку 1980-х гадоў выдавецтвы актыўна прыцягвалі яго да працы над перакладамі мастацкай літаратуры. Яго нарбак — больш за 1200 друкаваных перакладаў, у тым ліку звыш 70 кніжных выданняў. У перакладзе Івана Чароты выйшлі кнігі Б. Зупанчыча, Б. Нушыча, Ё. Юрчыча, П. Воранца, Д. Янчара і інш. Дзякуючы нашаму земляку па-беларуску загаварылі Іва Андрыч, Браніслаў Нушыч, Добрыца Чосіч і многія іншыя. Сапраўдным святам для дзяцей стаў выхад зборніка сербскіх народных казак «Мовы ўсяго жывога» (2007) і кнігі «Югаславянскія казкі» (1999). Дарэчы, перакладзены Іванам Чаротам зборнік «Мовы ўсяго жывога: Сербскія народныя казкі», прызнаны лепшай кнігай Беларусі ў галіне перакладу на 2008 год.

Асноўныя працы вучонага: «Беларуская савецкая літаратура за мяжой» (1988; у суаўт.), «Анталогія беларускае поезіі» (1993, 2012), «Пошук спрадвечнай існасці: Беларуская літаратура XX стагоддзя ў працэсах нацыянальнага самавызначэння» (1995), «Сербская Праваслаўная Царква» (1998), «Югаславянскія казкі» (1999), «Беларуская мова і Царква» (2000), «Косовская битва

продолжається» (2000), «Антологія лірыке істочных Словена» (2000), «Српска књижевност. Антологія текстова. Књ. I–V» (2002–2007), «Слово и Дух. Антологія руской духоўной поэзіі X–XX вв.» (2003, 2005, 2010), «Тэорыя і практыка мастацкага перакладу» (2012), «Ні на небе, ні на зямлі. Казкі славянскіх народаў» (2013), «Беларусы пра Сербію – Югаславію» (2015), «Белорусія і Србія: Трагом узаімнаго познавања і деловања» (2016).

Трэба адзначыць, што Іван Аляксеевіч – сапраўдны паліглот, ён валодае больш чым 10 мовамі. А на пытанне «Колькі моў ён ведае?» - адказ такі: *«Згадваючы, якія даводзілася вывучаць, магу назваць нямецкую і іспанскую, імі займаўся добраахвотна і паспяхова. Пад прымусам англійскую - вывучаў разам з сынам-школьнікам, калі той пачаў прыносіць па замежнай мове двойкі. Карыстаюся ўсімі славянскімі мовамі ў рознай ступені. З блізкай частотнасцю ўжываю беларускую і рускую. Калі хто да мяне звяртаецца па-руску - я адказваю гэтаксама, па-беларуску – адпаведна».* Іван Аляксеевіч лічыць: *«Калі нехта кажа, што ён свабодна валодае многімі мовамі, ён падманвае - ці толькі нас, ці нават і самога сябе. Трэба асцерагацца гэтай фармулёўкі пра свабоднае валоданне мовамі няроднымі, на якіх не маеш патрэбы думаць, а тым больш - сны сніць».*

Усе публікацыі, выступленні І. А. Чароты надзвычай актуальныя, пераканальныя, а яго слова заўсёды важкае, значнае, прычым незалежна ад таго, дзе ён друкуецца ці выступае.

Грамадская асветніцкая дзейнасць

Прафесар Чарота вядзе вялікую грамадскую дзейнасць. Ён акадэмік Сербскай акадэміі навук і мастацтваў, акадэмік Міжнароднай Славянскай акадэміі навук, адукацыі, мастацтва і культуры, старшыня Экспертнага савета вышэйшай атэстацыйнай камісіі Рэспублікі Беларусь, навуковы кансультант Беларускага Экзархата па комплексу пытанняў, якія адносяцца да Сербіі, Югаславіі і славянства ўвогуле. З'яўляецца членам рэдкалегій 11 перыядычных выданняў (шасці замежных), навуковым кансультантам Беларускай Энцыклапедыі; сакратаром Біблейскай камісіі Беларускага Экзархата па выпрацоўцы беларускай багаслоўскай тэрміналогіі, членам Выдавецкага Савета Беларускага Экзархата, удзельнікам перакладу Новага Запавета на беларускую мову, кансуль-

тантам і аўтарам артыкулаў «Праваслаўнай Энцыклапедыі», выканаўчым рэдактарам часопіса «Праваслаўе».

І. А. Чарота: *«Я аднойчы палічыў: дваццаць адзін грамадскі абавязак выконваю. Дзейнасць у праваслаўным брацтве і Біблейскай камісіі, членства ў рэдкалегіях васьмі часопісаў, у тым ліку двух міжнародных, розных саветах».*

Прафесар Чарота вядзе вялікую асветніцкую работу. Наш зямляк многае робіць для збліжэння славянскіх культур і народаў, унёс значны ўклад ва ўмацаванне сувязей паміж праваслаўнай інтэлегенцыяй Беларусі, Расіі, Сербіі, Украіны, Польшчы, Славакіі.

І. А. Чарота актыўна выступаў з публіцыстыкай, прысвечанай агрэсіі НАТА супраць Югаславіі ў 1999 годзе, а таксама супраць аддзялення Косава і Метохіі (выступленні сабраны ў кнігах «Косовская битва продолжается» і «Косовская битва 620 лет спустя»). Іван Аляксеевіч – старшыня аргкамітэта грамадскага аб'яд-

нання «Белая Русь - сестре Сербии», якое прымала ўдзел у зборы сродкаў для аднаўлення разбуранага вайной храма святой Параскевы ў Косава.

Аўтарытэт Чароты-славіста дапамагае прыцягнуць вядучых літаратуразнаўцаў Еўропы да ўдзелу ў канферэнцыях, што адбываюцца ў Беларусі. Так, дзякуючы яму, члену аргкамітэта Міжнароднай навуковай канферэнцыі «Рэгіянальнае, нацыянальнае, агульначалавечае ў славянскіх літаратурах», прысвечанай памяці І. Я. Навуменкі, у

Гомелі раз на два гады збіраюцца аўтарытэтныя даследчыкі славянскіх літаратур, якія абмяркоўваюць актуальныя праблемы развіцця славянскага мастацкага слова.

Можна сказаць, што жыццёвае крэда Івана Аляксеевіча Чароты - ладзіць масты паразумення, шукаць тое, што збліжае, аб'ядноўвае народы і людзей, робіць іх мацнейшымі. Да найважнейшых фактараў, якія збліжаюць людзей і народы, прафесар прылічвае мову. У душы нашага героя паядналіся любоў да Беларусі і славянскага сусвету ў цэлым.

Дзейнасць у духоўнай сферы

Вялікая ўвага ў дзейнасці Івана Аляксеевіча Чароты скіравана на праблемы духоўнасці. Вытокі яе наш земляк знаходзіць у шматлікіх аспектах: гэта і асаблівасці канфесіянальнай палітыкі ў межах Заходняй Беларусі, і прыхільнасць сям'і звычаям продкаў, і асабістае перакананне, што ўзнікла ў пэўным узросце.

«Я народжаны і выхаваны ў асяроддзі, якое веру ў Бога не страчвала ніколі. «Дарога да храма» была мне знаёма здаўна. Так ужо атрымалася ў гісторыі, што Заходняя Беларусь, дзе я нарадзіўся, захоўвала веру больш, чым іншыя рэгіёны. Антырэлігійныя рэпрэсіі кранулі нас толькі пасля вайны. Дарэчы, і зараз па колькасці праваслаўных прыходаў мая родная Берасцейская епархія найбольшая.

Успамінаючы дзяцінства, аналізую, што мой дзед, знаходзячыся на адным месцы, паспеў пажыць у сямі розных дзяржавах. Мянлася ўлада, дзяржаўныя мовы, але калі б людзі падначальваліся гэтым геапалітычным

змяненням, то яны б згубілі сваю існасць. Нягледзячы ні на што веру мой род захаваў. З дзяцінства маці вадзіла мяне ў царкву, вадзіла да Прычашчэння. Канешне, на той момант наведванне храма, Праваслаўе і, наогул, вера ўспрымаліся па-дзіцячаму. Як і тыя малітвы, што я пачаў складаць яшчэ малым, вельмі простыя па сваёй форме, але ад гэтага не менш шчырыя. У іх я прасіў даць доўгіх гадоў жыцця маім бацькам, дзядулі з бабуляй...».

Доўгі час, як кажа Іван Аляксеевіч, праваслаўная царква для яго з'яўлялася больш традыцыяй, а вера – асабістым перакананнем. Па-сапраўднаму ён прыйшоў да царквы праз Сербію ў 1980-я гады. «Пад час міжнароднага семінара славістаў, абавязковай праграмай якога былі экскурсіі па мясцовых праваслаўных манастырах і храмах, ідучы поруч са шведамі і немцамі, я ўпотаі хрысціўся. І толькі тады, калі ўбачыў, як сын аднаго вядомага філолага з Пецярбурга пачаў пры ўсіх маліцца, я зразумеў, што не трэба саромецца сваёй веры, веры нашых продкаў. З таго часу я ніколі не дазволіў хрысціцца сабе ўпотаі, якая б ні складвалася сітуацыя ці ўмовы. Так і пачаўся мой шлях да Храма. Я стаў наведваць пастаянна службы ў сталічным кафедральным саборы».

Іван Аляксеевіч з'яўляецца прыхажанінам Свята-Петра-Паўлаўскага сабора ў Мінску, але не забывае і родны Вежкаўскі прыход і, як атрымліваецца нагода, наведвае яго. Імкнецца па меры магчымасцей і фінансава падтрымаць прыход, у якім некалі быў пахрышчаны. Паступова, ужо ў 1990-я гады, далучыўся таксама да царкоўнага пісьменства, літаратуры духоўнай, а затым і ўласна багаслоўскай. На пытанне, ці патрэбна быць

чалавекам веруючым, каб займацца багаслоўем, Іван Аляксеевіч адказвае: *«Безумоўна! Ды я лічу, што ўсе людзі - веруючыя. Толькі адны прымаюць веру свядома, іншыя - несвядома. А няверуючых людзей увогуле не існуе!»*

Іван Аляксеевіч, як удзельнік экспедыцыі «Дарога да святыняў» пры нязгаснай лампадзе з Дабратворным агнём ад Гроба Господняга, пабываў у многіх цэрквах гарадоў і вёсак нашай краіны.

Прафесар шмат працуе на ніве духоўнага асветніцтва. Ён складальнік і рэдактар зборніка «Православие в славянских культурных традициях» (Мінск, 1996), рэдактар і перакладчык рускамоўнай версіі міжканфесійнага часопіса «Самарянин» (Беласток, 1996-2000), рэдактар кніг «Уния. Сборник документов» (1977), «Полоцкая епархия» (1997), «Плакид Янковский. Записки сельского священника» (2004), «Архіепіскап Афанасій (Мартас)», «Матэрыялы да Гісторыі Праваслаўнай Беларускай Царквы» (2004).

Іван Чарота адкрыў беларускаму чытачу сербскую багаслоўскую літаратуру XX стагоддзя, пераклаў кнігі свяціцеля Мікалая (Велеміравіча) і прападобнага Іўсціна (Попавіча). На працягу апошніх гадоў выдае серыю «Сербскае багаслоўе XX стагоддзя», у якой ужо выйшла два дзясяткі кніг. Ён выступае як заснавальнік, укладальнік гэтай серыі, перакладчык тэкстаў, аўтар каментарыяў і пасляслоўяў.

Дарэчы, асабліва сці багаслоўскага перакладу таксама акрэсліваюцца Іванам Аляксеевічам. Прафесар лічыць, што багаслоўскі пераклад - незвычайная справа і, безумоўна, самы цяжкі і адказны від перакладу.

Навукоўцам выдадзены дзве адметныя кнігі, дзе сабраны паэтычныя і праяічныя ўвасабленні Слова Божлага ў беларускай нацыянальнай традыцыі: «Насустрач Духу. Анталогія беларускай хрысціянскай паэзіі» (2001), «Насустрач Духу. Анталогія беларускай хрысціянскай прозы» (2002), без якіх цяпер цяжка ўявіць развіццё рэлігійнай думкі ў нашым краі. Гэтыя і іншыя працы прафесара спрыяюць умацаванню сувязей паміж народамі і праваслаўнымі цэрквамі еўрапейскіх, асабліва славянскіх, краін.

Нашым земляком падрыхтаваны на рускай мове варыянт кнігі «Свет с Востока» – light from the East, «Праваслаўе ў Польшчы» (Беласток, 2005).

Шмат часу І. А. Чарота аддае працы на пасадах сакратара Біблейскай камісіі Беларускага Экзархата РПЦ, якая ажыццяўляе пераклад Святога Пісання і богаслужбовых тэкстаў на беларускую мову, і выканаўчага рэдактара часопіса «Праваслаўе».

Асаблівае поле дзейнасці Івана Аляксеевіча - яго ўдзел у перакладах Святога Пісання на беларускую мову. Ён шмат робіць для таго, каб беларуская мова гучала ў храмах Беларусі. Менавіта таму з-пад яго пяра выйшла кніга «Беларуская мова і царква» (2000). Як лічыць І. А. Чарота, пашырэнне беларускай мовы ў храмах краіны - гэта супольная справа ўсіх вернікаў. І як будзе агульнае памкненне ладзіць набажэнствы на роднай мове, то і перашкодаў таму ніхто чыніць не стане. Галоўнае тут - каб мова родная была запатрабаваная і каб вера жыла ў сэрцах.

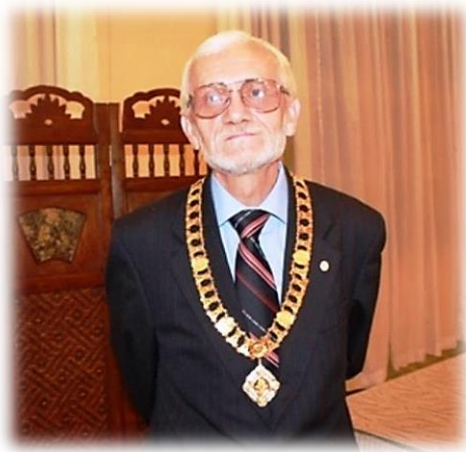

«За пераклад з арыгінальных моў і выданне кніг Новага Завету на беларускай мове, што спрыяе ўзбагачэнню духоўнай спадчыны ...», - гэтыя радкі з Указа № 1 ад 3 студзеня 2019 года Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб узнагароджанні прэміяй «За духоўнае адраджэнне». Калектыў Біблейскай камісіі Беларускай праваслаўнай царквы па перакладзе Свяшчэннага Пісання і богаслужэнняў на беларускую мову, сярод якіх ураджэнец Кобрыншчыны, доктар філалагічных навук Іван Чарота, узнагароджаны прэміяй «За духоўнае адраджэнне».

У 2022 годзе выйшаў з друку «Кароткі царкоўна-славянска-беларускі слоўнік праваслаўнай лексікі», які стаў вынікам вялікай працы па перакладу на сучасную беларускую мову Свяшчэннага Пісання і богаслужбовых тэкстаў.

Узнагароды

У 1999 годзе плённая праца прынесла Івану Аляксеевічу Чароце яго першую літаратурную прэмію – Міжнародную прэмію імя Канстанціна Астрожскага (Польша).

Далейшая яго навуковая, перакладчыцкая і грамадская дзейнасць, служэнне слову і служэнне словам на карысць духоўнасці, збліжэння людзей прынесла і шэраг іншых узнагарод.

ІВАН АЛЯКСЕЕВІЧ ЧАРОТА

ЛАЎРЭАТ

прэміі Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» (2003, 2018);

Міжнароднай прэміі імя Канстанціна Астрожскага (Польшча, 1999);

прэміі Саюза пісьменнікаў Сербіі (2000);

прэміі часопіса «Збилья / Reality» (Саюзная Рэспубліка Югаславія, 2000, 2006);

Міжнароднай прэміі імя Ф. М. Дастаеўскага (Сербія, 2007);

Нацыянальнай літаратурнай прэміі «Залаты купідон»
(Рэспубліка Беларусь, 2007);

прэміі за лепшую кнігу Беларусі ў галіне перакладу
(Рэспубліка Беларусь, 2008);

Усеправаслаўнай літаратурнай прэміі «Багародзіца
Траеручыца» (сербскі Фонд імя Іванкі Мілошавіч (ЗША,
2011);

Патрыяршай літаратурнай прэміі імя
святых раўнаапостальных Кірыла і Мяфодзія
(2012);

Міжнароднай літаратурнай прэміі імя
Радэ Драінца (Сербія, 2014. Дарэчы, наш
суайчыннік – першы замежны грамадзянін,
які адзначаны гэтай прэміяй);

прэміі Фонду братоў Карыч (Сербія, 2014. Першым з
прадстаўнікоў нашай краіны І. А. Чарота атрымаў гэту
прэмію за ўмацаванне культурных і духоўных сувязей
паміж беларускім і сербскім народамі).

УЗНАГОРОДЖАНЫ:

ордэнам святога Сергія Раданежскага III ступені (*Руская праваслаўная царква, 2002*);

памятным медалём Саюза славацкіх пісьменнікаў (*2003*);

ордэнам Святога Савы III ступені (*Сербская праваслаўная царква, 2004*);

Залатым знакам Культурна-асветніцкай суполкі Сербіі (*2008*);

ордэнам свяціцеля Кірыла Тураўскага II ступені (*Беларуская праваслаўная царква, 2012*);

знакам «За вялікі ўнёсак у літаратуру» (*Беларусь, 2012*);

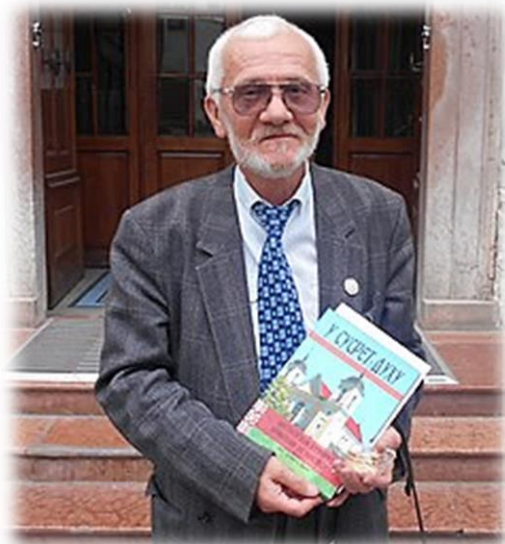

сярэбраным медалём «За заслугі» (*Сербія, 2013*);

медалём Пушкіна (*Расія, 2015*) і інш.

Служэнне слову і служэнне словам

Іван Аляксеевіч Чарота – чалавек, які дае нам свае жыццёвыя ўрокі. Урокі мудрасці і дабрыні, прастаты і сціпласці, вернасці і чалавечнасці, незвычайнай адказнасці і неверагоднай працаздольнасці.

Нястомны працаўнік, аўтарытэтны і паважаны вучоны-даследчык, таленавіты выкладчык, вопытны лектар і найвыдатнейшы педагог... На пытанне, чым, акрамя працы, ён захапляецца, прафесар Чарота адказвае: *«Мае захапленні - гэта мая праца, мая праца - гэта мае*

захапленні... Я шчаслівы, таму што займаюся тым, што мне падабаецца».

У гэтай высакароднай дзейнасці яго падтрымліваюць і жонка-філолаг, і сыны, якія звязалі жыццё са словам, з літаратурай. Старэйшы, Аляксей Іванавіч, добра вядомы як журналіст, рэдактар, літаратар, плённа працуе ў рэспубліканскай перыёдыцы; меншы, Уладзімір Іванавіч, бліскуча абараніў дысертацыю па сувязях вялікага Дантэ з Беларуссю, плённа працуе ў НАН Беларусі. Унук Цімафей таксама пайшоў шляхам славутага дзеда, ён студэнт III курса аддзялення беларускай філалогіі БДУ.

Выхадзец з Кобрыншчыны, Іван Аляксеевіч Чарота ніколі не забывае пра сваю малую радзіму.

«Все мои корни здесь. ... На кладбище ... покоятся пять поколений моих предков по обеим линиям - отцовской и материнской. Пока мама была жива, старался ездить в родную деревню раз в три недели: чаще не мог, а реже не смел. Места более значимого для меня на земле, конечно же, нет».

Іван Аляксеевіч наведвае магілы сваіх родных, сустракаецца з аднавяскоўцамі. Памятае пра сваіх землякоў, прымае ўдзел у духоўным жыцці роднага краю. Падараваў бібліятэкам Кобрынскага раёна шмат кніг, падтрымлівае сувязь з цэнтральнай раённай бібліятэкай, за што яе супрацоўнікі шчыра ўдзячны знакамiтаму земляку.

БІБЛІЯГРАФІЧНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ

Творы, пераклады, публікацыі І. А. Чароты

Чарота, И. Антологія беларуске поезіе / Иван Чарота ; превод с беларуског и поговор Миодраг Сибинович ; [приредіо, предговор и белешке]. - Београд : Српска књижевна задруга : Научна књига, 1993. - 199 с.

Чарота, И. Антологія лирике источних словена / Иван Чарота. - Београд : Ривел Ко, 2000 (Белград : Тимграф). – 157 с.

Чарота, І. А. Беларуская літаратура ХХ стагоддзя і працэсы нацыянальнага самавызначэння : аўтарэф. дыс. на атрым. навук. ступ. д-ра філал. навук / Чарота, Іван Аляксеевіч ; БДУ. — Мінск, 1998. – 50 с.

Чарота, І. А. Беларуская мова і царква : манаграфія / Чарота, Іван Аляксеевіч. — Мінск : Свята-Петра-Паўлаўскі сабор, 2000. – 176 с. – (Да 2000–годдзя хрысціянства).

Чарота, І. А. В защиту мира русского / И. А. Чарота // Беларусь как русская святыня / Л. Е. Криштапович. – Москва, 2019. - С. 3-4.

Чарота, І. А. Гісторыя сербскай літаратуры : практыкум для студэнтаў спецыяльнасці «Славянская філалогія» / І. А. Чарота. - Мінск : БДУ, 2006. - 84, [2] с.

Чарота, І. А. Дыскусійныя моманты праблемы «Беларуская мова і царква» / Іван Аляксеевіч Чарота // Беларуская мова ў сакральнай сферы: гісторыя і сучаснасць : матэрыялы Міжнароднай навуковай канферэнцыі (Мінск, 21 лютага 2018 г.). - Мінск, 2019. – С. 12-20.

Чарота, І. А. Испод крила роде : анталогіја савремене бјелоруске поезіје / Иван Алексејевич Чарота ; [аўтары ўступных артыкулаў: С. Вукановић, Б. Ракочевић] ; пераклад І. Чароты, М.Сібінавіча [і інш.]. - Подгорица : [б. в.], 2014. - 150 с.

Чарота, І. А. Мастацкі пераклад на беларускую мову (асновы тэорыі і практычныя рэкамендацыі) : вучэбны дапаможнік па курсу «Тэорыя і практыка перакладу», а таксама па спецыялізацыі «Мастацкі пераклад» для студэнтаў філалагічнага факультэта / І. А. Чарота. – Мінск, 1997. – 47 с.

Чарота, И. Перевод в условиях двуязычия / Иван Чарота // Литература и перевод: проблемы теории. – Москва : Прогресс, 1992. - С.18-24.

Чарота, І. А. Пошук спрадвечнай існасці : беларуская літаратура ХХ стагоддзя ў працэсах нацыянальнага самавызначэння / І. А. Чарота, БДУ ; рэд. А. А. Лойка. - Мінск : Навука і тэхніка, 1995. – 157 с.

Чарота І. А. Пра наша скарызназнаўства: пасляюбілейныя рэфлексіі // Рэгіянальнае, нацыянальнае, агульнаначалавечае ў славянскіх літаратурах / П. І. Навуменка, І. А. Бажок [і інш.]. – Мінск : ЮНІПАК, 2020. – С. 194–209.

Чарота, І. А. Тэорыя і практыка мастацкага перакладу : дапаможнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў / І. А. Чарота. - Мінск : БДУ, 2011. - 122, [2] с.

Чарота, И. Творчество М. А. Шолохова в литературном процессе Югославии (1956-1980) : автореф. дис. ...канд. филол. наук / И. Чарота. – Ленинград, 1987.

Чарота, І. А. Творы Янкі Купалы ў былой Югаславіі / І. А. Чарота // Літаратуразнаўства. Фалькларыстыка : вучэбна-метадычны дапаможнік. – Мінск : БДУ, 2020. – С. 126-135.

Чарота, І. А. Югаслаўскія літаратуры і культуры : вучэбны дапаможнік для студэнтаў філалагічных факультэтаў / І. А. Чарота, М. В. Трус. – Мінск : БДУ, 1999. – 75 с.

Беларусы пра Сербію і Югаславію = Белорусы о Сербии и Югославии / укладанне, прадмова і каментарыі Івана А. Чароты. – Мінск : «Белпрынт», 2015. – 312 с.

Гісторыя літаратуры краіны вывучаемай мовы (Гісторыя сербскай літаратуры) : тыпавая вучэбная праграма для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасці 1-21 05 04 «Славянская філалогія» / складальнік І. А. Чарота. – Мінск : БДУ, 2013. – 51 с.

Гісторыя славянскіх літаратур : тыпавая вучэбная праграма для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасці 1-21 05 04 «Славянская філалогія» / пад рэдакцыяй І. А. Чароты. – Мінск : БДУ, 2013. – 51 с.

Насустрэч Духу. Анталогія беларускай хрысціянскай паэзіі / уклад. і прадмова І. А. Чароты. - Мінск : Ураджай, 2001. - 238 с.

Ні на небе, ні на зямлі : казкі славянскіх народаў/ уклад., прадм. і камент. І. Чароты. – Мінск : Выдавецкі дом «Звязда», 2013. – 208 с.

Слово и дух: антология русской духовной поэзии (X-XХ вв.) / сост., подг. текстов, вступ. статья и комментарии проф. И. А. Чароты. – Минск : Свято-Елисаветинский монастырь, 2003. – 528 с.

Советская литература в связях и взаимодействиях (Начало сравнительного и системного анализа) : учебно-методические материалы, основы теории и программа спецсеминара для студентов / автор-сост. И. А. Черота. – Минск, 1989. – 38 с.

Шамякіна, Т. І. Міфалогія і беларуская літаратура : нарысы і эсэ / Шамякіна Таццяна Іванаўна ; Т. Шамякіна ; паслясл. І. Чароты. - Мінск : Мастацкая літаратура, 2008. – 391 с. — (Бібліятэка школьніка).

Андрыч, І. Мост на Дрыне ; Пракляты двор : раман, апавяданні : з сербскахарвацкай / Іва Андрыч ; прадм. І. Чароты. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. – 591 с.

Вуканавіч, С. Я ці не : выбранае / Слабадан Вуканавіч ; укладанне Івана Чароты ; пераклад з сербскай мовы Івана Чароты і Аляксея Чароты. – Мінск : Рэдакцыя газеты «Звязда», 2012. – 64 с.

Галич Барр, Д. Дом разбитых зеркал : роман / Дойна Галич Барр ; пер. с сербского Ивана А. Чароты. - Минск : Белпринт, 2011. - 264 с. : портр.

Драінац, Р. Праклён неспакою : выбраныя вершы / Радэ Драінац ; пераклад Івана А. Чароты. - Бялград : Рівел Ко, Мінск : Выдавецкі дом «Звязда», 2014. - 129 с. : іл. — (Библиотека Ривелова издана).

Йованович Т. Сербская литература средних веков : хрестоматия / пер. на рус. И. Чароты. – Белград : Филолошки факултет, Универзитет у Београду, 2015. - 286 с.

Косовская битва продолжается / составление, подготовка материалов и перевод Ивана Чароты. - Минск : Православное братство во имя Архистратига Михаила, 2000. - 128 с. : ил., портр.

Лазич, М. Если брат предаст : избранное / Момир Лазич ; составление и перевод Ивана Чароты. – Минск, 2003. – 84 с.

Лакичевич, Д. Посох Патриарха Павла : легенды / Драган Лакичевич ; перевод, предисловие и примечание Ивана А. Чароты. — Минск : Медиал, 2018. - 63 с.

Мовы ўсяго жывога : сербскія народныя казкі / укладанне, пераклад, прадмова І. А. Чароты] ; ілюстрацыі Тамары Шэлест. - Мінск : Мастацкая літаратура, 2007. - 150, [1] с. : каляр. Іл. — (Казачны свет).

Народ сербскі: яго абрады і звычаі, святы і святыні : зборнік артыкулаў / уклад, асобныя пераклады, каментарыі і агульную рэдакцыю здзейсніў І. А. Чарота - Мінск : Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы, 2006. - 99 с.

Николай Сербский. Духовные наставления и притчи святителя Николая Сербского / пер. с сербского И. А. Чароты. - Минск : Издательство Д. Харченко, 2014. - 158, [1] с.

Николай Сербский. Из окна темницы / святитель Николай Сербский (Велимирович) ; пер. с сербского И. А. Чароты. - Минск : Издательство Дмитрия Харченко, 2011. - 379 с. : портр.

Николай Сербский. Моления на озере / святитель Николай Сербский (Велимирович) ; пер. с сербского И. А. Чароты. — Минск : Изд. Дмитрия Харченко, 2014. - 270 с.

Николай Сербский. Мысли о добре и зле / Святитель Николай Сербский (Велимирович) ; перевод с сербского И. А. Чароты. - Минск : Издательство Дмитрия Харченко, 2014. - 239 с.

Николай Сербский. Чудеса Божии / Святитель Николай Сербский (Велимирович) ; перевод с сербского академика Сербской Академии наук и искусств И. А. Чароты. - Минск : Издательство Дмитрия Харченко, 2014. – 206 с.

Нікаліч, Дж. Таямніца часу : выбранае : зборнік вершаў / Джорджа Нікаліч ; укл., прадм., камент. Івана Чароты ; пер. с серб. : І. Чарота, Л. Рублеўская, В. Шніп. – Мінск : Белпрінт, 2013. – 136 с.

Нушыч, Б. Аўтабіяграфія : аповесць / Браніслаў Нушыч ; [пераклад з сербскахарвацкай мовы і прадмова І. Чароты]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1985. - 228, [1] с., [1] л. партр.- (Бібліятэка замежнай прозы).

Сербія. Васка Попа, Мація Бечкавіч, Томіслаў Ёвановіч, Радаван Караджыч [і інш.] / пераклад з сербскай Івана Чароты // Далягляды, 2020 : замежная літаратура. – Мінск, 2020. - С. 191-203.

Пясочны гадзіннік лёсу : сербская проза XX стагоддзя / укладанне, прадмова і пераклад з сербскай І. А. Чароты]. - Минск : Мастацкая літаратура, 2018. - 253, [2] с. : партр. — (Бібліятэка замежнай прозы).

Хаб'янавіч Джуравіч, Л. Параскева: крыж у пустыні / Ліляна Хаб'янавіч Джуравіч ; пераклад з сербскай мовы Івана Чароты. — Мінск : Прыход Свята-Петра-Паўлаўскага сабора, 2012. – 168 с.

Чарота, І. А. Архіпастыр народны / Іван Чарота // Звязда. — 2022. — 1 чэрвеня (№ 105). — С. 11 : фат.

Памяці архіепіскапа Пінскага і Лунінецкага Сцяфана.

Чарота, І. А. Беларуская мова ў рэлігійнай сферы як ідэя і як рэчаіснасць / Іван Чарота // Царкоўнае слова. – 2022. – 9 верасня (№ 36). – С. 6-7.

Выйшаў з друку «Кароткі царкоўнаславянска-беларускі слоўнік праваслаўнай лексікі».

Чарота, І. А. Біблія па-беларуску: «І мінулае, і цяперашняе павінна разглядацца ў божым святле» / Іван Чарота ; [пытанні задавала] Людміла Рублеўская // Царкоўнае слова. — 2022. — 11 лютага (№ 6). — С. 8-11 : фат.

Чарота, І. А. На шляху да замацавання праваслаўнай тэрміналогіі / Іван Чарота // Царкоўнае слова. – 2022. – 2 верасня (№ 35). – С. 6-7.

Да Дня беларускага пісьменства і друку з’явіцца на свет «Кароткі царкоўнаславянска-беларускі слоўнік праваслаўнай лексікі», падрыхтаваны Біблейскай камісіяй БПЦ пры ўдзеле Свята-Петрапаўлаўскага сабора г. Мінска.

Чарота, І. А. Развітанне з пастырам / Іван Чарота // Звязда. — 2022. — 25 чэрвеня (№ 123). — С. 6 : фат.

Памяці протаіерэя Сергія Гардуна, прафесара Мінскай духоўнай акадэміі.

Чарота, І. Святой Савва – сербская слава / Іван Чарота // Царкоўнае слова. – 2022. – 21 студзеня (№ 3). – С. 8-10 : фот.

Чарота, І. Іван Пятровіч Шамякін і Сербія / Іван Чарота // Польшча. – 2021. - № 10. – С. 115-118.

Погляд знутры: сербская літаратура. Сербскі паэтычны сусвет / пераклады Івана Чароты // Маладосць. – 2021. - № 10. – С. 89-97.

Чарота, И. А. Чествую Федора Достоевского : к 200-летию со дня рождения писателя / И. А. Чарота // Царкоўнае слова. – 2021. – 29 кастрычніка (№ 44). – С. 10-12 : фот. ; 5 лістапада (№ 45). – С. 7-9 : фот.

Чарота, И. А. Знать, помнить и напоминать / И. А. Чарота // Нёман. - 2019. - № 11. - С. 165-169.

С точки зрения рецензента: о книге Ермаловіч В. І. «Беларусь. Шлях да Вялікай Перамогі».

Чарота, И. А. Не прятаться от истины : погляд / И. А. Чарота // Беларуская думка. - 2019. - № 7. - С. 50-56 ; № 8. – С. 37–43. Исследования жизни и деятельности Скорины.

Чарота, И. А. Церковная уния в понимании академика Е.Ф. Карского / И. А. Чарота // Ведомости Минской Митрополии. - 2019. - № 2(156). - С. 63-66.

Чарота, И. А. Колыбель сербской духовности ... : литературная Сербия / И. А. Чарота // Нёман. - 2018. - № 1. - С. 141-152.

Чарота, И. Легендарная асоба славянскага свету XIII стагоддзя: Міхаіл (Мануіл) Казачынскі / И. Чарота // Полымя. – 2017. - № 9. – С. 42-51.

Чарота, И. Лепшыя ўзоры сербскай сатырычнай афарыстыкі / Иван Чарота // Полымя. - 2016. - № 1. - С. 190.

Чарота, И. С позиции совести: Валентин Распутин и славянство / Иван Чарота // Нёман. - 2016. - № 3. - С. 169 - 182.

Спасение души. Из книги святителя Николая Сербского / Духовные наставления в переводе Ивана А. Чароты // Духовный вестник. – 2016. - № 6. – С. 5.

Чарота, І. «Што ні крану – усё боль» : да 120-годдзя лаўрэата нобелеўскай прэміі Іва Андрыча / Іван Чарота // Роднае слова. — 2012. – № 9. – С. 7-9.

Чарота, І. Пераклад з сербскай мовы рамана Л. Хаб'яновіч-Джуравіч «Параскева: крыж у пустыні» / Іван Чарота // Польша. - 2011. - № 4-5, 7-8.

Чарота, І. «Был един народ славянский...»: Косово в историческом и современном сознании восточных славян / Іван Чарота // Беларуская думка. - 2008. - № 3. - С. 42-47.

Чарота, І. Косовская битва: 620 лет спустя / Іван Чарота // Нёман. — 2009. - № 10. - С. 157-176.

Чарота, І. О «закате» славянства ... Без рассвета? / І. Чарота // Беларуская думка. - 2007. - № 6. - С. 186-191.

Славянскі паэтычны космас : Да Дня славянскага пісьменства / пераклады са славянскіх моў Івана Чароты // Польша. – 2007. - № 5. - С. 82-90.

Чарота, І. Кровоточащая рана в сердце Европы (Что происходит в Косово и Метохин) / Іван Чарота // Нёман. – 2005. – № 1. – С. 142-145.

Чарота, І. Славянская литературная общность — прошлое без будущего? / Іван Чарота // Нёман. - 2004. – № 11. – С. 115-123.

Чарота, І. Пераклады - гэта мост дружбы / Іван Чарота // Голас Радзімы. – 1984. - 1 сакавіка.

Чарота, І. Песня, народжаная памяццю / Іван Чарота // Беларусь. - 1980. - № 7.

Рэцэнзія на кнігу: В. Ракаў «Песня і памяць».

Чарота, І. Нязгаснае святло Іва Андрыча / Іван Чарота // Літаратура і мастацтва. – 1978. - 25 жніўня.

Рэцэнзія на кнігу І. Андрыч «Трывожны год».

Аб жыцці і творчасці вучонага

Бовтрель, И. Г. Чарота Иван Алексеевич / И. Г. Бовтрель // Республика Беларусь : энциклопедия : [в 7 т.]. – Минск, 2008. – Т. 7. - С. 494.

Трус, М. В. Чарота Иван Аляксеевіч / М. В. Трус // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. – Мінск, 2003. – Т. 17. – С. 245 : фота.

Чарота Иван Алексеевич // Регионы Беларуси : энциклопедия. - В 7 т. Т. 1. Брестская область : в 2 кн. - Минск, 2009. - Кн. 2. - С. 453.

Чарота Иван Аляксеевіч // Прафесары і дактары навук Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, 1921-2001. - Мінск, 2001. - С. 298-299.

Чарота Иван // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / пад рэд. А. І. Мальдзіса. - Мінск, 1995. - Т. 6. - С. 275-277.

Іван Чарота // Беларускія пісьменнікі (1917-1990) : даведнік / [склад. А. К. Гардзіцкі]. - Мінск, 1994. - С. 584.

Чарота Иван Аляксеевіч // Памяць. Кобрынскі раён : гісторыка-дакументальная хроніка. – Мінск, 2002. - С. 444. – (Імі ганарацца землякі).

Чарота Иван Алексеевич // Кто есть Кто в Республике Беларусь. Деловой мир СНГ. – Выпуск 3. - Минск, 2006. - С. 397.

Іван Чарота // Літаратурная карта Берасцейшчыны. - Брэст, 2008. – С. 316-317.

Кафедра славянскіх літаратур // Філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта : [даведкавае выданне]. – Мінск : БДУ, 1999. - С. 27-28.

Ляшук, В. Я. [Іван Чарота] / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко // Літаратурная Берасцейшчына / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко. - Мінск, 2008. - С. 15, 271, 302.

Ляшук, В. Я. [Іван Чарота] / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко // Літаратура Берасцейшчыны / В. Я. Ляшук, Г. М. Снітко. - Брэст, 1999. - С. 368.

Окрылённыя словам : к 80-летію філалагічнага факультэта БГУ / ред. совет: И. С. Ровдо (пред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2019. - 143 с.: ил.

Чарота І. А. // Філалагічны факультэт (Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт). - Мінск, 1999. - С. 27.

Чарота, И. Дорожки памяти – дорожки радости / Иван Чарота // За мостом моего детства. - Минск, 2011. – С. 24-28.

Автор – о себе и своих корнях, своей деревне Лыщики Кобринского района.

Чарота Іван Аляксеевіч // Людзі навукі нашага краю: біябібліяграфічны даведнік / Кобрынская раённая цэнтра-лізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: гал. бібліёграф С. Д. Курачук ; дызайн вокладкі: інжынер П. С. Грыневіч. – 2-е выд., дапрац. і дап. – Кобрын, 2020. – С. 160-165 : фат.

70 гадоў з дня нараджэння І. А. Чароты (1952) // Зводны Каляндар дат і падзей Кобрыншчыны : краязнаўча-бібліяграфічны каляндар на 2021-2025 гг. / Кобрынская раённая цэнтра-лізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2020. – С. 69-60.

Іван Аляксеевіч Чарота : «Мае захапленні - гэта мая праца, мая праца - гэта мае захапленні...» / складз. гал. бібліёграфам цэнтральнай раённай бібліятэкі С. Д. Курачук. – Кобрын, 2017.

Рысь, М. Клопаты літаратараў / Мая Рысь // Літаратура і мастацтва. – 2022. – 15 ліпеня (№ 28). – С. 2.

На пасяджэнні Прэзідыума Саюза пісьменнікаў Беларусі Іван Чарота абраны кіраўніком секцыі мастацкага перакладу.

Чарота, І. А. Дыялог пакаленняў / [Іван Чарота ; гутарыў] Цімафей Чарота // Маладосць. – 2022. - № 6. – С. 80-87 : фат.

Размова доктара філалагічных навук, прафесара, ураджэнца в. Лышчыкі Кобрынскага раёна Івана Чароты са студэнтам філ. факультэта БДУ, унукам Цімафеем.

Шамякіна, Т. Служэнне слову / Таццяна Шамякіна // Літаратура і мастацтва. – 2022. – 16 верасня (№ 37). – С. 6.

Чарота, І. Вежацкі храм, дарагі майму роду / Іван Чарота // Звязда. - 2021. - 16 сакавіка (№ 48). - С. 12 : фат.

Успаміны Івана Чароты, ураджэнца в. Лышчыкі Кобрынскага раёна, пра родныя мясціны.

Чарота, І. А. Спасо-Вознесенская царковь. Храм дорогой моему роду / Іван Чарота ; фото Н. Кузича // Царкоўнае слова. - 2021. -16 красавіка (№ 16). - С. 9-12 : фот. ; 23 красавіка (№ 17). - С. 11-12 : фот.

Воспоминания о родном крае, духовном воспитании уроженца Кобринщины профессора И. А. Чароты.

Чарота, І. Храм – место встречи с Богом / Іван Чарота // Духовный вестник. – 2021. - № 6 (июнь). – С. 1-2.

Размышления о своей малой родине Ивана Чароты.

Лазаравіч, Д. Погляд знутры: сербская літаратура / Даяна Лазаравіч ; [гутарыла] Вольга Рацэвіч // Маладосць. – 2021. - № 10. – С. 85-88.

Паэтычныя пераклады Івана Чароты.

Шычко, С. Новая беларуская кніга – у Сербіі / Сяргей Шычко // Звязда. – 2020. - 13 мая (№ 91). – С. 5.

Прафесар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук І. А. Чарота выступіў укладальнікам зборніка беларускіх народных казак.

Галоўка, С. Служэнне словам і справай / Сяргей Галоўка // Беларуская думка. – 2019. - № 4. – С. 9-15 : фат.

Артыкул прысвечаны лаўрэатам Прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За духоўнае адраджэнне» за 2018 г. калектыву Біблейскай камісіі Беларускай праваслаўнай царквы па перакладзе Свяшчэннага Пісання і богаслужэнняў на беларускую мову, сярод якіх ураджэнец Кобрыншчыны доктар філалагічных навук Іван Чарота.

Кавачэвіч, В. Цеплыня сустрэч / Велька Кавачэвіч // Польша. - 2017. - № 9. – С. 3.

Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Рэспублікі Сербія ў Рэспубліцы Беларусь - пра значны ўклад прафесара І. Чароты ў сяброўскія адносіны паміж Сербіяй і Беларуссю.

Курачук, С. Вядучы славіст краіны / Святлана Курачук, Ксенія Пальто // Кобрынскі веснік. – 2017. – 28 кастрычніка. – С. 4.

У рамках праекта «Людзі навукі нашага краю» – артыкул пра доктара філалагічных навук, прафесара, вядучага славіста нашай краіны, вядомага беларускага літаратуразнаўца, крытыка, перакладчыка І. А. Чароту.

Курачук, С. Кобринское слово сказано и в науке / Светлана Курачук // Кобрин-информ. - 2017. - 20 июля (№ 29). - С. 5.

Кобринская библиотека начинает работу над очередным проектом «Славутыя імёны Кобрыншчыны».

Шчарбач, Н. «Для землякоў беларусаў» / Ніна Шчарбач // Звезда. - 2017. - 12 верасня. - С. 10.

Ураджэнцы Кобрыншчыны С. Гардун і І. Чарота ўвайшлі ў склад Біблейскай камісіі Беларускай права-слаўнай царквы, якая зрабіла новы пераклад Свяшчэннага Пісання на беларускую мову.

Шевченко, К. В. Балканский компас / Кирилл Шевченко // Беларуская думка. - 2017. — № 5. — С. 65-68.

Большую известность в Сербии получил видный белорусский учёный, филолог-славист И. А. Чарота.

Штэйнер, І. Ф. З любоўю да славянскага пісьменства / Іван Штэйнер // Полымя. - 2017. - № 9. - С. 39-41.

Аб творчай дзейнасці доктара філалагічных навук, прафесара І. А. Чароты.

Чарота, И. А. Иван А. Чарота: «Давайте смотреть на происходящее трезво и ответственно» / Чарота Иван Алекеевич ; [беседовал] Геннадий Левчук // Духовный вестник. - 2015. - декабрь (№ 12). - С. 4, 5.

Чарота, І. Прэмія з Сербіі / Іван Чарота ; [гутарыла] Яна Явіч // Літаратура і мастацтва. – 2014. – 17 кастрычніка (№ 41). – С. 8.

Іван Чарота першым з прадстаўнікоў нашай краіны атрымаў у Бялградзе прэмію Фонду братоў Карыч за ўмацаванне культурных і духоўных сувязей паміж беларускім і сербскім народамі.

Сабінавіч, М. Струны п'явучыя душы беларускай : словы на прэзентацыі кнігі «Антологија беларуске поезије» 13 чэрвеня 2012 г., Бялград, Нацыянальная бібліятэка Сербіі / М. Сабінавіч // Польша. – 2013. - № 6. - С. 169-175.

Аб значным укладзе І. Чароты ў папулярнасьць і развіццё сэрбскай літаратуры.

Штэйнер, І. Прафесар з душою паэта / Іван Штэйнер // Роднае слова. - 2012. - № 9. – С. 3-6.

Да 60-годдзя Івана Чароты.

Беларускі каляндар. 2012 год. Чарота Іван Аляксеевіч // Новыя кнігі: па старонках беларускага друку. - 2012. - № 7. - С. 7-8 (дадатак).

16 верасня - 60 гадоў з дня нараджэння (1952) І. А. Чароты, літаратуразнаўца, крытыка, перакладчыка.

Шыбкаўская, К. Паліглот Іван Чарота / Кацярына Шыбкаўская // Беларусь. - 2010. – № 1. – С. 22-23.

Літаратуравед і пераходчык : ими гордятся Кобрин // Кобрин-информ. - 2009. - 17 сентабры. - С. 26.

І. А. Чарота - беларускі літаратуравед, пераходчык, крытык, член Саюза пісателёў СССР, Беларусі, доктар філалагічных наву, прафесар (уроженец д. Лышчыкі Кобрынскага раёна).

Рублёвская, Л. Звёзды і кометы кніжных полака / Людміла Рублёвская // Советская Беларусія. - 2009. - 13 декабря. - С. 12.

Среди рейтинга кніг, вышедших в 2009 г., профессор И. Чарота назвал кнігу сэрбскага історика Д. Анджелковича «История Беларусі».

Чарота, И. Дорожки памяти – дорожки радости / И. Чарота // Советская Белоруссия. - 2009. - 12 сентября. – С. 21.

И. Чарота - о детстве и своей малой родине - д. Лыщики Кобринского района.

Чарота, І. «Інтэлігенцыя не ўзяла ад візіту таго, што павінна была і магла» / Іван Чарота ; [гутарыла] Вольга Мядзведзева // Звезда. – 2009. – 14 кастрычніка. – С. 7.

І. Чарота падзяліўся сваімі думкамі пра вынікі Патрыяршага візіту ў Беларусь для інтэлектуальнай эліты грамадства.

Чарота, И. А. Ухо «открывается», а затем рот ... / И. А. Чарота ; [беседовала] Екатерина Шибко // Рэспубліка. – 2009. – 1 снежня. – С. 4.

И. А. Чарота знает все живые славянские (их десять), а также церковнославянский, латынь, испанский и английский языки.

Чарота, І. «Я нарадзіўся славістам... » / І. Чарота ; [гутарыў] Сяргей Макарэвіч // Літаратура і мастацтва. - 2009. - 17 ліпеня (№ 26). - С. 4.

Бунеева, Л. «Мы ідзем ад жыцця» / Людміла Бунеева // Вечерний Брест. – 2008. – 5 сентября. – С. 1.

Аб укладзе нашых землякоў С. Гардуна, І. Чароты ў праваслаўнае асветніцтва.

Чарота, І. «Гістарычны лёс славянства – феноменальны» / Іван Чарота ; [гутарыла] Таццяна Сцешыца // Беларускі час. – 2007. – 12-19 кастрычніка.

Размова аб стане славянскай літаратуры.

Чарота, И. «Сейчас у славян есть два выбора ...» / Иван Чарота ; [беседовал] Николай Левчук // Рэспубліка. – 2007. – 24 мая. – С. 4.

В канун Дня славянской письменности и культуры беседа с заведующим кафедрой славянских литератур Белгосуниверситета, доктором филологических наук профессором И. Чаротом.

Особенности национальной философии // Советская Белоруссия. - 2005. - 2 февраля. - С. 12-13.

Известные люди, в их числе зав. кафедрой славистики И. Чарота, об исторической философии Беларуси.

Чарота, І. «Ацэньваць не бяруся ...» / [Иван Чарота ; гутарыў] А. Цімафееў // Літаратура і мастацтва. – 2005. – 8 красавіка. – С. 5.

Гутарка аб пісьменніках і літаратурным працэсе.

Чарота, И. «Если уж начал служить Слову ...» / [Иван Чарота ; беседовала] Елена Наумчик // Вечерний Брест. – 2005. – 7-8 января. - С. 4.

Наш земляк Иван Чарота о времени и о себе.

[**І. Чарота**] // Кобрынскі веснік. - 2005. - 3 верасня.

Высокая ўзнагарода земляку // Кобрынскі веснік. - 2004. - 14 студзеня. - С. 1.

Прафесар І. Чарота атрымаў прэмію «За духоўнае адраджэнне».

Иван Чарота // Кобрынскі веснік. – 2004. – 28 лютага. – С. 4.

Иван Чарота - выхадзец з вёскі Лышчыкі Тэвельскага сельсавета, вядомы вучоны і грамадскі дзеяч.

Чарота, И. «Самое страшное сегодня – испытание бездумностью» / Иван Чарота ; [беседовала] Светлана Сёмкина // Белорусская нива. – 2004. – 20 января. – С. 4.

Государственную премию «За духовное возрождение» получил уроженец Кобринщины И. А. Чарота.

Чэмер, М. «Змяніць тое, што змяніць магу...» / М. Чэмер // Настаўніцкая газета. - 2004. - 10 лютага. - С. 4.

Прафесар І. Чарота атрымаў у 2003 г. прэмію «За духоўнае адраджэнне».

Падарунак роднаму гораду // Кобрынскі веснік. – 2003. – 2 жніўня.

Прафесар І. Чарота перадаў у дар шэраг кніг для бібліятэкі.

Высокая ўзнагарода // Літаратура і мастацтва. - 2002. - 28 чэрвеня. – С. 3.

Патрыярх Маскоўскі і Усея Русі Алексій II ўзнагародзіў Ордэнам Прападобнага Сергія Раданежскага III ступені пісьменніка і філолага І. Чароту.

Кукос, Е. Во имя веры и дружбы / Е. Кукос // Кобрынскі веснік. - 2002. - 31 жніўня. – С. 3.

16 сентября исполнилось 50 лет нашему земляку, уроженцу д. Лыщики, И. А. Чароте, доктору философских наук, профессору.

Чарота, І. «Калі мы ўсе разам ляцім...» Пакуль што не да зор / [Іван Чарота ; гутарыў] [карэспандэнт газеты «ЛіМ»] // Літаратура і мастацтва. - 2002. - 30 жніўня. - С. 4, 5.

Вядомаму пісьменніку, перакладчыку, доктару навук, прафесару Івану Чароту спаўняецца 50 гадоў.

Чарота, И. «Мои увлечения - это моя работа, а работа - мои увлечения» / Иван Чарота; [беседовал] Владимир Шурховецкий // Во славу Родины. – 2002. – 24 сентября. – С. 4 ; 25 сентября. - С. 4.

Чарота, I. На якой мове лепш маліцца Богу / [Иван Чарота ; гутарыла] Вольга Венско // Воскресение. – 2002. – № 11. – С. 5.

Суцук, А. Профессор Иван Чарота / А. Суцук // Кобрынскі веснік. - 2001. - 24 кастрычніка. - С. 2.

Сербы шануюць Чароту // Літаратура і мастацтва. – 2000. – 3 лістапада.

I. Чарота прымаў удзел у XXXVII Бялградскай міжнароднай сустрэчы пісьменнікаў (БМСП).

«**Служэнне** слову і служэнне словам» (Иван Аляксеевіч Чарота) : творчая праца ў рамках раённага этапу конкурсу «Гонар і слава маёй Бацькаўшчыны» / пошукава-даследчая група школьнага музея «Спадчына», Астроміцкая сярэдняя школа ; кіраўнік Т. А. Тунчык. – Астромічы, 2015. – 68 с.

СПІС ПЕРЫЯДЫЧНЫХ ВЫДААННЯЎ, МАТЭРЫЯЛЫ З ЯКІХ УКЛЮЧАНЫ Ў ПАКАЗАЛЬНІК

Беларуская думка
Беларускі час
Беларусь
Белорусская нива
Ведомости Минской Митрополии
Вечерний Брест
Во славу Родины
Воскресение
Голас Радзімы
Духовный вестник
Звязда
Кобрин-информ
Кобрынскі веснік
Літаратура і мастацтва
Маладосць
Настаўніцкая газета
Нёман
Новыя кнігі
Польша
Роднае слова
Рэспубліка
Советская Белоруссия
Царкоўнае слова

ЗМЕСТ

АД СКЛАДАЛЬНІКА	3
ТВОРЧЫ ПАРТРЭТ: кароткая даведка	5
БІАГРАФІЧНЫ НАРЫС	6
<i>Малая радзіма – вёска Лышчыкі</i>	6
<i>Дзяцінства і юнацтва</i>	9
<i>Alma Mater – любоў на ўсё жыццё</i>	15
«МАЕ ЗАХАПЛЕННІ – ГЭТА МАЯ ПРАЦА, МАЯ ПРАЦА – ГЭТА МАЕ ЗАХАПЛЕННІ...»	18
<i>Навуковая і перакладчыцкая дзейнасць</i>	18
<i>Грамадская асветніцкая дзейнасць</i>	22
<i>Дзейнасць у духоўнай сферы</i>	25
<i>Узнагароды</i>	30
<i>Служэнне слову і служэнне словам</i>	33
БІБЛІАГРАФІЧНЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ	35
<i>Працы: творы, пераклады, публікацыі</i>	35
<i>Аб жыцці і дзейнасці</i>	44
СПІС ПЕРЫЯДЫЧНЫХ ВЫДААННЯЎ , матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік	54

Даведачнае выданне

Вядучы славіст краіны

Біябібліяграфічны паказальнік
да 70-годдзя з дня нараджэння
Івана Аляксеевіча Чароты

Складальнік
Курачук Святлана Дзмітрыеўна

Камп'ютарная вёрстка С. Д. Курачук
Дызайн вокладкі П. С. Грыневіч

На беларускай, рускай мовах

Надрукавана на камп'ютарна-выдавецкай сістэме Кобрынскай
цэнтральнай раённай бібліятэкі

Вул. Маршала Жукава, 12, 225306, Кобрын
Цэнтральная раённая бібліятэка
дзяржаўнай установы культуры «Кобрынская раённая
цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма»
E-mail kobrinlib@gmail.com
www.krcls.by